

Національний
банк України

Страхування воєнних ризиків

Бурбель Леся

Начальник управління методології
регулювання страхового ринку
Департаменту методології
регулювання діяльності
небанківських фінансових установ

30 жовтня 2025

Необхідність забезпечення воєнних ризиків в Україні

- **Прямі задокументовані збитки** України через воєнні дії, за оцінкою групи експертів за участі Київської школи економіки, станом на середину 2025 складають близько **\$176 млрд**. Це втрати житлового фонду, пошкоджені та зруйновані аеропорти, мости, автомагістралі, підприємства, енергетика
- **Витрати на відбудову України**, за оцінками Групи Світового банку спільно з Урядом України, Європейською комісією та ООН станом на 31 грудня 2023 досягли **\$486 млрд**
- **Повномасштабна війна триває**, і ці потреби щодня зростають. Зовнішні та внутрішні інвестори потребують базових гарантій збереження капіталу

Поточні можливості покриття воєнних ризиків в Україні

Установа	Що покривається	Сума фінансування	Особливості
MIGA	Інвестиції в Україну	понад 30 млн \$ <i>ліміт покриття за одним договором ~ 9,2 млн \$</i>	Індивідуальні договори
DFC за посередництва AON <i>на стадії реалізації</i>	Майнові об'єкти / транспорт	понад 250 млн \$ <i>ліміт покриття на один об'єкт – 2,5 млн \$</i>	Перестраховий захист можуть отримати страховики з прозорою структурою власності та аудійованою звітністю
EBRD	Товари, що перевозяться територією України в комерційних цілях	200 млн €	
Lloyd's за участі Marsh McLennan	Товари, що перевозяться морським транспортом	<i>ліміт покриття на один випадок – 50 млн \$</i>	Перевезення зерна та сільськогосподарської продукції суднами з Чорного моря
іноземні ЕКА	Іноземні інвестиції в Україну	понад 1 млрд €	
українське ЕКА	Прямі інвестиції / інвестиційні кредити	<i>ліміт покриття за одним договором - 200 млн €</i>	Інвестиції в об'єкти переробної промисловості, які вироблятимуть товари на експорт з України
українські страховики	Майно / транспорт / вантажоперевезення	<i>ліміт покриття на один об'єкт / подію ~ 10 млн €</i>	Відсутність кумуляції та концентрації
Райффайзен Банк за участі страхових компаній ARX, Універсальна, ІНГО та за посередництва AON	Заставне майно: нерухомість, обладнання та товари в обороті	1 млрд € <i>ліміт покриття на один об'єкт / договір – 20 млн €</i>	Страхове покриття заставного майна при наданні кредитного фінансування бізнесу у сферах агро, переробки, видобутку, ритейлу, фармацевтики, енергетики та палива

- Після початку повномасштабного вторгнення наразі в Україні покриття воєнних ризиків надають лише окремі страховики серед 60 страховиків (це обумовлено високою ймовірністю настання ризиків, складнощі перестраховування на міжнародному ринку тощо)

Пропозиції страхування воєнних ризиків від страхового ринку України

Страховий ринок від початку повномасштабного вторгнення поступово адаптувався до запитів бізнесу та населення на покриття від воєнних ризиків та **почав надавати обмежене покриття для окремих категорій об'єктів страхування – рухоме майно (переважно автотранспорт) та об'єкти нерухомого майна.**

Продукт	Кількість договорів (2022-2025 рр), тис. шт.	Загальна страхова сума всіх застрахованих об'єктів, грн.	Середній тариф
КАСКО	42,8	> 7,4 млрд	~ 1%
Майно (юр. особи)	530	> 9,9 млрд	~ 4%
Майно (фіз. особи)	8,4	> 8,6 млрд	~ 2%
Нещасний випадок	20	> 90 млн	~ 2%

200 млн \$

Загальна ємність для покриття воєнних ризиків створена завдяки міжнародній співпраці

Понад 77 тис

Укладених договорів страхування з покриттям воєнних ризиків (2022-2025)

26 млрд грн

Загальна страхова сума за договорами майнового страхування та КАСКО з покриттям воєнних ризиків

Географічні обмеження

Покриття не поширюється на:

- Зони активних бойових дій
- Тимчасово окуповані території
- Прикордонні зони (зазвичай встановлюється буфер у 100 км)

Обмеження за типом зброї

Виключаються збитки від:

- Ядерної, хімічної, біологічної зброї
- Артилерії (часто)
- Мін та стрілецької зброї (часто)

Обмеження за типом об'єктів

Не страхуються:

- Об'єкти критичної інфраструктури
- Об'єкти оборонно-промислового комплексу
- Мости, дамби
- Підземне обладнання

Ключові виклики

- Відсутність даних для розробки (вдосконалення) продуктів
- Обмеженість власного капіталу страховиків
- Недостатня ємність страхового ринку
- Низький попит на страхування
- Значні обсяги потенційних збитків

Перспективи співпраці

- Розвиток нішових проєктів страхування
- Створення гібридних моделей у партнерстві з державою
- Спільна розробка механізмів максимізації страхового захисту
- Адаптація міжнародного досвіду до українських реалій
- Поступове розширення покриття з ростом ємності страхового ринку

Статус побудови системи страхування воєнних ризиків в Україні

30.12.2024

Законопроект про систему страхування воєнних ризиків zareestrovano у ВРУ (реєстр. № 12372)

червень-серпень 2025

Опрацювання концептуальних питань законопроекту № 12372 в рамках робочих засідань при Комітеті з питань фінансів, податкової та митної політики ВРУ

Законопроект про систему страхування воєнних ризиків (реєстр. № 12372) за результатами опрацювання на робочих засіданнях протягом липня-серпня 2025 був визнаний **Комітетом ВРУ** таким, що потребує суттєвого доопрацювання в частині:

- **задоволення потреби покриття воєнних ризиків на території підвищеного ризику** (прифронтowa територія, зона ведення активних бойових дій, прикордонна з РФ та РБ територія)
- **неготовності підтримувати запровадження обов'язкового страхування** від воєнних ризиків для окремих категорій об'єктів
- **неготовності створювати окрему інституцію** – Державну агенцію зі страхування воєнних ризиків

За результатами наради 26 серпня 2025 з Прем'єр-міністром України було визначено **ряд завдань щодо страхування воєнних ризиків**:

Короткострокове рішення для покриття воєнних ризиків під час війни (Міністерство економіки, ЕКА)

1

- часткової компенсації збитків щодо майна суб'єктів господарювання, пошкодженого або зруйнованого внаслідок збройної агресії російської федерації,
- часткової компенсації страхової премії за договорами страхування від воєнних ризиків,

2

Довгострокова модель захисту суб'єктів господарювання від воєнних ризиків після завершення війни

Короткострокова модель компенсації воєнних ризиків

Міністерство економіки представило на робочому засіданні в Комітеті ВРУ 18.08.2025 концепцію системи захисту суб'єктів господарювання від реалізації воєнних ризиків, яка передбачає комбіноване покриття

1. на території підвищеного ризику (Сумська, Чернігівська, Запорізька, Донецька, Дніпропетровська, Харківська, Херсонська, Миколаївська та Одеська області) - державна часткова компенсація завданих майнових збитків для працюючого легального бізнесу за усіма видами діяльності **у чітко визначених лімітах до 10 млн грн**

2. на іншій території України - державна програма компенсації частини страхової премії за укладеними договорами страхування майна бізнесу **до 1 млн грн**

- **Запропонований механізм носить тимчасовий характер**, є рішенням «тут і зараз», зокрема передбачає покриття від воєнних ризиків на території підвищеного ризику, де не працюють традиційні інструменти комерційного страхування, та **не забезпечує системне рішення покриття воєнних ризиків** (обмежена виділенням фінансування з бюджету/ від донорів та не передбачається продовження покриття після завершення війни).
- **Програми планується реалізувати на базі ЕКА**, яке буде технічним адміністратором (оператором) в цих програмах, а обсяги підтримки будуть залежати від обсягу виділених ресурсів з бюджету та залучених коштів від донорів
- **Участь у програмах компенсації є добровільною та здійснюється на платній основі. Внесок за участь у програмі з компенсації за пошкодження/знищення майна складає 0,5 % загальної суми ймовірного збитку, а внесок за участь у програмі компенсації частини страхової премії складає 5000 грн.**

Довгострокова модель покриття воєнних ризиків

В контексті змінених безпекових умов може змінитися модель страхування воєнних ризиків, зокрема створення Державної агенції може стати необов'язковим і попит на покриття воєнних ризиків може бути задоволений приватним ринком страхування

- **Безпекові умови змінилися** (зменшилася ймовірність настання воєнних ризиків, зменшилася площа території підвищеної небезпеки)
- **Макроекономічні передумови є сприятливими** (приплив іноземних інвестицій / отримання репарацій / долучення міжнародних партнерів до відбудови України)
- **Страховики активізували свою роботу** щодо надання страхових продуктів по покриттю воєнних ризиків (ризиків зменшилися, міжнародний перестраховий ринок надає покриття за доступною ціною, є державні програми компенсації частини страхової премії, що роблять таке страхування доступним для клієнтів)

Передумови покриття під час війни

- висока ймовірність настання воєнних ризиків
- на територіях підвищеної небезпеки не працюють інструменти класичного страхування
- міжнародне перестраховування практично недоступне
- ємностей українського страхового ринку недостатньо
- покриття в страховиків коштує дорого

Є потреба розробки **системного рішення** для покриття воєнних ризиків, уключаючи реалізацію **державних компенсаційних програм**

Передумови у повоєнний час

- зменшилася ймовірність настання воєнних ризиків та значне скорочення території підвищеної небезпеки
- міжнародне перестраховування стане доступним
- вартість покриття в страховиків є доступнішим
- переорієнтування фінансування ведення війни на фінансування відбудови

Можливість реалізації в Україні побудови довгострокової моделі покриття воєнних ризиків

Можливі варіанти побудови довгострокової моделі покриття воєнних ризиків

Модель державної підтримки (компенсації)

Варіант 1

- убезпечення від воєнних ризиків надається за рахунок коштів держави/донорів/тощо без створення окремої інституції (Державної агенції) та без долучення страховиків
- держава може компенсувати частину страхової премії за договорами страхування майна, укладеними громадянами та бізнесом договорами страхування майна

Обов'язковий окремий цільовий платіж (по прикладу Ізраїлю)

Варіант 2

- держава покриватиме воєнні ризики населення та бізнесу за рахунок спеціально сформованого фонду, який наповнюватиметься за рахунок обов'язкових окремих цільових платежів
- покриття надаватиметься по пошкодженому майну в межах встановлених лімітів, для розширення покриття можна додатково укласти договір страхування у приватних страховиків

Модель по прикладу ПАР, Іспанії, Нової Зеландії

Варіант 3

- покриття воєнних ризиків надається як **доповнення** до договору страхування майна / КАСКО
- **страховики** самостійно не несуть відповідальності за воєнні ризики, продають таке покриття за договором **виключно як агенти**
- стандартизовані продукти і ціни від окремої інституції (наприклад, Державної агенції)

Уповноважений перестраховик по прикладу Франції

Варіант 4

- створюється спеціалізований перестраховик, який буде надавати покриття воєнних ризиків на другому рівні після страховиків
- централізовано розміщує воєнні ризики на міжнародному ринку (коли міжнародні перестраховики повернуться для покриття ризиків в Україні)

Подальші кроки

Після запуску запропонованої Мінекономіки експериментальної програми (тимчасового рішення) НБУ за участі всіх задіяних стейкхолдерів планує **доопрацювати системне рішення щодо побудови довгострокової моделі покриття воєнних ризиків.**

НБУ проводитиме постійний моніторинг наявного попиту на покриття від воєнних ризиків шляхом включення питання щодо необхідності (потреб) страхування від воєнних ризиків до щоквартального опитування про ділові очікування підприємств України та регіонів